

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ І ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри пожежної і
техногенної безпеки об'єктів та
технологій

Юрій КЛЮЧКА

(підпис)

“27” 08 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Страхові відносини»

циклу професійної (обов'язкової) підготовки
(загальної/професійної, обов'язкової/вибіркової)

за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузь знань 26 «Цивільна безпека»
(шифр і назва)

спеціальність 261 «Пожежна безпека»
(шифр і назва)

за освітньо-професійною програмою «Аудит пожежної та техногенної
безпеки»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою пожежної і техногенної безпеки об'єктів та
технологій на:

2019-2020 навчальний рік

Протокол від «27» 08 2019 року № 21

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТБОТ _____ Юрій КЛЮЧКА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТБОТ _____ Юрій КЛЮЧКА
(підпис)

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2019 рік

Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Страхові відносини» сприяють розвитку професійного мислення здобувачів вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти отримують знання основ страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.

1. Інформація про викладача

Загальна інформація	Катунін Альберт Миколайович, доцент кафедри пожежної та техногенної безпеки об'єктів та технологій факультету пожежної безпеки, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 336. Робочий номер телефону – (063) 772-91-98
E-mail	katunin@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	- пожежні сповіщувачі; - екологічний моніторинг; - промислова безпека сучасних виробничих технологій.
Професійні здібності*	- професійні знання і досвід роботи в галузі пожежної безпеки

2. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 338. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: філософія, історія та культура України.

Постреквізити: аудит пожежної та техногенної безпеки, нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту.

4. Характеристика навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни:

- засвоєння теоретичних знань і набуття практичних навичок

страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- засвоєння здобувачами основних понять про сутність та роль страхування, організацію розвитку страхового ринку, державне регулювання страхової діяльності;
- набуття здобувачами вміння аналізувати ринок страхових послуг, оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.

Знання:

- зі сутності страхування;
- функцій страхування;
- сфер застосування страхування;
- принципів страхування;
- класифікації за об'єктами страхування;
- галузей страхування;
- видів страхування;
- класифікації за родом небезпеки;
- класифікації за формами проведення;
- класифікації за статусом страхувальника;
- основних характеристик ризику;
- рівнів ризику й розміру шкоди;
- страхових послуг як об'єкту взаємовідносин страховиків і страхувальників, роль посередників;
- перспектив розвитку страхового ринку України;
- зі сутності і завдання маркетингу в страхуванні, план маркетингу;
- порядку підготовки й укладання страхових договорів, права й обов'язки сторін, контроль за виконанням договорів;
- умов залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій;
- ресурсів страховика;
- страхування пенсій (ренти);
- обов'язкових видів страхування від нещасних випадків і професійних захворювань;
- зі страхування від нещасних випадків на транспорті військовослужбовців і працівників ризикових професій.
- добровільного індивідуального й колективного страхування від нещасних випадків;
- медичного страхування;
- особливостей страхування сільськогосподарських підприємств;
- зі страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів;
- зі страхування відповідальності роботодавців;

- зі страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції;
- зі страхування відповідальності за забруднення довкілля;
- фінансової надійності страхової компанії.

уміння:

- обирати та обґрунтовувати доцільність для страхування об'єктів залежно від типу захисту майнових інтересів (захист майна, захист відповідальності, захист життя та здоров'я);
- обирати та розмежувати за видами страхування об'єкти, що повинні бути застраховані в обов'язковій та можуть бути застраховані в добровільній формах;
- обирати страхового посередника (страхового брокера) з метою делегування йому функції по пошуку найбільш привабливих умов страхування та прийняття рішення про доцільність такого делегування на підставі вартості та якості його послуг;
- обґрунтовувати економічну необхідність страхування від нещасних випадків співробітників залежно від виду їх виробничої діяльності та ступеня ризику професії;
- обирати та обґрунтовувати доцільність страхування нерухомого особистого майна;
- обирати та обґрунтовувати доцільність страхування певного виду професійної відповідальності.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність планувати побудову відносин безпосередньо зі страховиками або через страхових посередників залежно від можливих надзвичайних ситуацій на об'єктах страхового захисту та ціни страхової послуги;
- здатність аналізувати види та форми страхування для забезпечення страхового захисту життя і здоров'я себе як громадянина та своєї родини, особистого майна від нещасних випадків або при виникненні можливих надзвичайних ситуацій на об'єктах.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	1-й
Семестр	2-й
Обсяг кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин	90
Лекції, год	20
Практичні, семінарські, год	24
Лабораторні	0
Самостійна робота	46

Види підсумкового контролю	2-й семестр - диф. залік.	2-й семестр - диф. залік.
----------------------------	---------------------------	---------------------------

5. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять, обсяг, год
Модуль 1		
21-25	Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування	Очна форма Лек. – 6 ПЗ – 6 СР – 12 Заочна форма Лек. – 2 ПЗ – 0 СР – 22
	Тема 1.2. Класифікація страхування	
	Тема 1.3 Страхові ризики та їх оцінювання	
	Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування	
	Тема 1.2. Класифікація страхування	
	Тема 1.3 Страхові ризики та їх оцінювання	
	Тема 1.1. Сутність, принципи і роль страхування	
Модуль 2		
25-35	Тема 2.1 Страховий ринок	Очна форма Лек. – 14 ПЗ – 16 СР – 34 Заочна форма Лек. – 4 ПЗ – 2 СР – 60
	Тема 2.2 Страхова організація	
	Тема 2.3 Державне регулювання страхової діяльності	
	Тема 2.4 Особисте страхування	
	Тема 2.5 Майнове страхування	
	Тема 2.6 Страхування відповідальності	
	Тема 2.7 Перестрахування і співстрахування	
	Тема 2.8. Доходи, витрати і прибуток страховика	
Всього		90

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; Сем. – семінарське заняття; СР – самостійна робота.

6. Список рекомендованої літератури

Базова

- Освітньо-професійна програма «Аудит пожежної та техногенної безпеки» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека».
- Кодекс цивільного захисту України.

3. Закон України «Про страхування» от 07.03.96 г. № 85/96-ВР.
4. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування»».
5. Закон України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг».
6. Вовчак О.Д. Страхування: Навч. посіб. – Л.: Новий Світ-2000, 2004. – 480 с.
7. Страхування: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
8. Страхування: Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.
9. Страхові відносини: курс лекцій. Для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» спеціалізації «Аудит пожежної та техногенної безпеки» денної та заочної форми навчання (світній ступінь «бакалавр»). Укладачі: Катунін А.М., Григоренко О.М., Гарбуз С.В., Григоренко Н.В. – Х.: НУЦЗУ, 2018. – 137 с.

Допоміжна

1. Гвозденко А.А. Основы страхования: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 304 с.
2. Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. – М.: Церих-ПЭЛ, 1996. – 528 с.

Інформаційні ресурси

1. Портал страховиків. – Режим доступу <http://www.ins-club.com>.
2. Портал «Страхування сьогодні». – Режим доступу <http://www.insur-info.ru>.
3. Портал «Страхування в Україні». – Режим доступу <http://www.ukrinsure.com>.

7. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Страхові відносини» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий тест (диференційований залік)	Сума балів за дисципліну
Модуль 1	Модуль 2		
Теми	Теми		
1.1-1.3	2.1-2.8		
25	45	30	100

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Оцінка за бальною шкалою елементів навчальної діяльності з дисципліни

Елементи навчальної діяльності	Усього за семестр балів
Відвідування та робота на занятті	40
Модульна контрольна робота	20
Самостійне розв'язання задач	10
Усього – максимум за період	70
<i>Додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти</i>	<i>до 20</i>
Складання диференційованого заліку (максимум)	30
Накопичувальний підсумок	100

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку у 2-му семестрі.

*Контрольні питання для проведення підсумкового контролю
(диференційованого заліку)*

1. Поняття страхового ринку, суб'єкти страхового ринку.
2. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів.
3. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень.
4. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.
5. Страхова індустрія як частина сфери послуг. Її організаційні форми.
6. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування.
7. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.
8. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній.
9. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.
10. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація і ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

11. Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти). Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

12. Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

13. Страхування майна юридичних осіб: об'єкти й суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

14. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

15. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів.

16. Страхування цивільної відповідальності власників автотransпортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

17. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

18. Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку, суб'єкти перестрахування. Ринки перестрахування. Вимоги до перестрахування ризиків нерезидентів. Методи перестрахування.

19. Форми проведення перестрахових операцій. Пропорційне перестрахування.

20. Квотні та ексцендентні договори пропорційного перестрахування, їх характеристика, переваги та недоліки.

21. Співстрахування і механізм його застосування.

22. Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення.

23. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги.

24. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.

25. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку.

26. Оподаткування страховиків.

27. Поняття фінансової надійності страховика і значення останньої. Формування збалансованого страхового портфеля.

28. Вибір ризиків. Тарифна політика.

29. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.

30. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Розробник:

доцент викладач кафедри
пожежної і техногенної безпеки
об'єктів та технологій

Альберт КАТУНІН